

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІНІҢ
ОРЫНБАСАРЫ

ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттары

2026 жылғы 1 сәуірдегі
№ ДС-101 хатына

Құрметті Депутаттар!

Туризмді дамыту туралы депутаттық сауалды қарап, мынаны хабарлаймын.

Көліктік және ақпараттық қолжетімділікке қатысты

Ішкі туризмді дамыту мақсатында жолаушылар тасымалы туристік бағыттар бойынша темір жол және әуе көлігімен қамтамасыз етіледі.

Жазғы кезеңде жолаушылар ағынының өсуіне қарай поездар құрамының ұзындығы кезең-кезеңімен ұлғаяды (*жазғы кезеңде 19-21 вагон, маусымаралық кезеңде 13-15 вагон*), туристік өңірлерді қоса алғанда, аптасына шамамен 700 рейс жиілігімен 50 ішкі бағыт бойынша ұшулар жүзеге асырылады.

Анықтама: статистикалық мәліметтерге сәйкес, 2025 жылы ең аз рейс саны 52 бағыт бойынша 665 рейсті, ең көп рейс - 61 бағыт бойынша 849 рейсті құрады. Жазғы кезеңде рейстер санының өсу серпіні осы диапазонда өзгеріп отырады.

Туризмді дамытуға арналған бюджетке қатысты

2026 жылы туризмді және маркетингтік жобаларды ілгерілетуге республикалық бюджеттен шамамен 1,5 млрд теңге бөлінді, халықаралық көрмелерде қатысу үшін, роуд-шоу мен ақпараттық турларды ұйымдастыруда, халықаралық және ішкі нарықтарда туристік мүмкіндіктерді ілгерілетуде, оқиғалық іс-шараларды ұйымдастыруда.

Азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге қатысты

Туристердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында ТЖМ аумақтық бөлімшелері тұрақты негізде туристік жорықтар кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау туралы жадынамалар тарату арқылы халық арасында үгіт жұмыстарын жүргізеді, төтенше жағдайлар немесе оқиғалар туындаған жағдайда уақтылы көмек көрсетуді ұйымдастыру үшін жүру бағыттары туралы түсіндіру жұмыстарын жүзеге асырады.

Көтерілген мәселелер бойынша толығырақ ақпарат қосымшада берілген.
Қосымша 12 парақта.

А. Балаева

Исп. А. Жакаев, тел. 75-01-34.

ТУРИЗМДІ ДАМУ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ***Көлік қолжетімділігі мен ақпараттық қолжетімділікке қатысты
Теміржол көлігі***

Көліктік қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында туристік және әлеуметтік маңызды бағыттарға арналған 13 қосымша жазғы теміржол маршруттарын ұйымдастыру жоспарланған (3 Тальго, 6 стандартты, 3 тіркемелі маршрут):

1. №253/254 «Астана – Достық» (Тальго) – аптасына 2 рет;
2. №207/208 «Алматы – Достық» (Тальго) – әр 4 күн сайын 1 рет;
3. №211/212 «Алматы – Достық» (Тальго) – бір күнде бір рет
4. №221/222 «Алматы – Достық» – аптасына 3 рет;
5. №457/458 «Семей – Достық» – бір күнде бір рет;
6. №459/460 «Өскемен – Достық» – бір күнде бір рет;
7. «Алматы – Достық» тіркемелі вагондары – бір күнде бір рет;
8. «Қызылорда – Достық» тіркемелі вагондары – бір күнде бір рет;
9. «Павлодар – Достық» тіркемелі вагондары – бір күнде бір рет;
10. №201/202 «Астана – Алматы» – күнделікті;
11. №203/204 «Астана – Шымкент» – күнделікті;
12. №219/220 «Қарағанды – Балқаш» – бір күнде бір рет;
13. №205/206 «Астана – Ақтөбе» – бір күнде бір рет.

Жолаушылар ағымы артқан сайын, қолданыстағы пойыз құрамдарының ұзындығы кезең-кезеңімен ұлғайтылатын болады (жазғы кезеңде пойыздың негізгі құрамы 19–21 вагон, шығыссыз кезеңде 13–15 вагон).

2025 жылғы 1 наурыздан бастап «Балқаш – Алматы» тікелей теміржол маршруты тұрақты түрде жүретін болады.

Сұраныс жоғарылаған кезеңде «Қарағанды – Астана» және «Павлодар – Астана» бағытындағы электр пойыздарының маршруттары «Боровое Курорты» станциясына дейін ұзартылды.

2025 жылғы маусымнан бастап Алакөл көлі бағытына «Астана – Достық» және «Алматы – Достық» (Тальго) бағытында жолаушылар пойыздары жолға шықты.

Сонымен қатар, 2025 жылғы 14 желтоқсаннан бастап «Алматы – Петропавл» Тальго пойызының жүріс жиілігі артты, ол Щучинск-Бурабай курорттық аймағына бағытталған тасымалдауды қамтамасыз етеді.

«Астана – Жезқазған» Тальго пойызының маршруты Қызылорда қаласына дейін ұзартылды.

2026 жылғы сәуірден бастап Маңғыстау өңірін кешенді дамыту жоспары шеңберінде «Қарағанды – Жезқазған» жолаушылар пойызының маршруты Ақтау қаласына дейін ұзартылуы жоспарлануда.

Сонымен қатар, 2026–2029 жылдарға арналған курорттық аймақтардағы туризмді дамыту жол картасы бекітілді, ол өңірлерде инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды дамыту бағыттарын, соның ішінде туристік бағыттарға көлік қолжетімділігін қамтамасыз етуді қарастырады.

Анықтама: 33-пункт: танымал курорттық аймақтарға бағытталған жазғы кезеңде субсидияланатын авиа және теміржол рейстерінің санын арттыру (МТ, НПП «Атамекен»); 40-пункт: жолаушылар вагондары паркінің жаңартылуын қамтамасыз ету (МТ, МИО, АҚ «ҚТЖ»); 41-пункт: жазғы кезеңде танымал туристік маршруттарда заманауи вагондармен пойыздар санын арттыру (МТ, МИО, АҚ «ҚТЖ»).

Азаматтық авиация

Өңірлердің көлік қолжетімділігін арттыру және ішкі туризмді қолдау мақсатында 50 ішкі бағыт бойынша аптасына 697 рейс жиілігімен, оның ішінде туристік аймақтарға да, ұшулар ұйымдастырылуда.

2026 жылға арналған 013 «Тұрақты авиациялық бағыттарды субсидиялау» бағдарламасы шеңберінде 24 авиамаршрутқа 6,4 млрд теңге бөлініп, оның ішінде туристік бағыттар:

1. «Шымкент – Көкшетау» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 300 млн теңге (АҚ «SCAT»);
2. «Көкшетау – Ақтау» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 473 млн теңге (АҚ «SCAT»);
3. «Алматы – Көкшетау» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 340 млн теңге (АҚ «SCAT»);
4. «Түркістан – Ақтау» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 300 млн теңге (АҚ «SCAT»);
5. «Түркістан – Ақтөбе» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 365 млн теңге (АҚ «SCAT»);
6. «Түркістан – Орал» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 295 млн теңге (АҚ «SCAT»);
7. «Ақтау – Қарағанды» – аптасына 2 рейс (6 ай: қаңтар–маусым) жалпы сомасы 151 млн теңге (АҚ «SCAT»);
8. «Астана – Балқаш» – аптасына 7 рейс (3 ай: маусым–тамыз) жалпы сомасы 115 млн теңге (АҚ «QazaqAir»);
9. «Астана – Үржар» – аптасына 3 рейс (3 ай: маусым–тамыз) жалпы сомасы 167 млн теңге;
10. «Астана – Ұшарал» – аптасына 3 рейс (3 ай: маусым–тамыз) жалпы сомасы 165 млн теңге;
11. «Алматы – Балқаш» – аптасына 5 рейс (3 ай: маусым–тамыз) жалпы сомасы 180 млн теңге;
12. «Алматы – Үржар» – аптасына 3 рейс (3 ай: маусым–тамыз) жалпы сомасы 128 млн теңге;
13. «Алматы – Ұшарал» – аптасына 4 рейс (3 ай: маусым–тамыз) жалпы сомасы 123 млн теңге;
14. «Түркістан – Қостанай» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 285 млн теңге;
15. «Түркістан – Қарағанды» – аптасына 2 рейс (12 ай) жалпы сомасы 326 млн теңге.

Аталған авиамаршруттарда әуе тасымалдаушысы анықталмаған бағыттар бойынша қосымша конкурс өткізіледі.

Сонымен қатар, Көлік министрлігі (*бұдан әрі – КМ*) 2026–2028 жылдарға арналған 013 «Тұрақты авиациялық бағыттарды субсидиялау» бағдарламасы бойынша қосымша 9 авиамаршрутқа 3,2 млрд теңге көлемінде өтінім берді:

1. «Астана – Зайсан»;
2. «Алматы – Зайсан»;
3. «Астана – Қатонқарағай»;
4. «Алматы – Қатонқарағай»;
5. «Астана – Кендірлі»;
6. «Алматы – Кендірлі»;
7. «Атырау – Кендірлі»;
8. «Астана – Арқалық»;
9. «Алматы – Арқалық».

Туризмді дамытуға арналған бюджет туралы

Бүгінгі таңда Қазақстан туризмін ілгерілету үшін қолданылып отырған құралдар жоғары тиімділікті көрсетіп, айтарлықтай экономикалық және имидждік әсер береді.

2026 жылы туризмді ілгерілетуге бағытталған іс-шаралар өткізілуі жоспарланып отыр, оның жүзеге асырылуы үшін келесі сомалар бөлінген:

- Халықаралық көрмелерге қатысу, роуд-шоулар мен ақпараттық турларды ұйымдастыру – 621 103 мың теңге;

- ITB Berlin (*Internationale Tourismus-Börse Berlin*) халықаралық туристік көрмесіне қатысу – 94 684 мың теңге;

- Халықаралық және қазақстандық БАҚ, блогерлер, турбизнес өкілдері және басқалар үшін ақпараттық турларды ұйымдастыру және өткізу – 168 805 мың теңге;

- DRV Destination Forum өткізілетін іс-шара – 223 073 мың теңге.

2025 жылғы 2 қыркүйекте Астанада Премьер-Министрдің орынбасары Ермек Көшербаев және Туризм және спорт министрі Ербол Мырзабосынов Германияның туристік ассоциациясы (*DRV*) президенті Norbert Fiebig және ФРГ жетекші туроператорларының делегациясымен кездесті. Кездесу нәтижесінде тараптар 2026 жылғы күзде неміс туристері арасында Қазақстанды ілгерілетуге арналған арнайы форум өткізуді келісіп алды. Форумға кемінде 55 қатысушы қатысуы жоспарлануда. Өткізу мерзімі – 2026 жылғы қыркүйек;

- HanaTour OTA-платформасы арқылы Қазақстанның туристік әлеуетін онлайн ілгерілету – 128 512 мың теңге;

Қазақстан Республикасын және оның туристік мүмкіндіктерін халықаралық және ішкі туристік нарықтарда ілгерілету – 40 778 мың теңге;

Оқиғалық іс-шаралар (*TBEX International – Travel Bloggers Exchange өткізу*) – 125 222 мың теңге;

Кіріс және ішкі туризмді дамытуға бағытталған іс-шараларды ұйымдастыру – 142 356 мың теңге.

Кіріс туризмінің динамикасы таңдалған тәсілдің тиімділігін растайды және приоритеттік нарықтар бойынша тұрақты өсу көрсетеді.

Анықтама: Қытайдан келетін туристік ағыны 2023 жылы 367 мың адамнан 2025 жылы 969 мың адамға дейін өсті, Үндістаннан – 78 мыңнан 158 мыңға дейін, Оңтүстік

Кореядан – 35 мыңнан 51 мыңға дейін, араб елдерінен (БАӘ, Сауд Арабиясы, Оман, Кувейт) – 27 мыңнан 52 мыңға дейін артты.

Көрсетілген көрсеткіштер маркетингтік күш-жігер бағытталған бағыттар бойынша өсу қамтамасыз етіліп отырғанын растайды.

Азаматтардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселесі бойынша

Төтенше жағдайлар министрлігінің (*бұдан әрі – ТЖМ*) мәліметтері бойынша туристтердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында ТЖМ-нің аумақтық бөлімшелері халық арасында ақпараттық-ағартушылық жұмыстарын жүргізуде. Оған туристік сапарларда қауіпсіздік ережелерін сақтау жөнінде ескертпелерді тарату және төтенше жағдайлар немесе оқиғалар туындаған жағдайда уақытылы көмек ұйымдастыру үшін құтқару бөлімшелерін маршруттар туралы хабардар ету қажеттілігін түсіндіру кіреді.

Елімізде 722 рұқсат етілген демалыс орны бар, оның ішінде 245 коммуналдық жағажай, 464 жеке меншік, 13 спорттық және туристік мақсаттарға арналған. Алайда, 245 коммуналдық жағажайдың тек 169-ында ғана құтқару посттары бар, олар құтқару жабдықтары мен құралдарымен қамтамасыз етілген.

2025 жылы аймақтарды кешенді дамыту жоспары аясында туристік климатты жақсарту үшін 9 құтқару станциясы мен посттары құрылды, оның ішінде 6 туристік аймақтарда орналасқан (*Алматы – 1; Абай – 2 (Алаколь көлінің жағалауы); Ақмола – 2 (ШБКЗ); СҚО – 4 (Петропавловск қаласы – 2, Шалқар көлі – 1, Имантау – 1)*), сонымен қатар, 21 жүзу құралы сатып алынды, оның ішінде 5 құтқару катері, 9 моторлы қайық және 7 гидроцикл.

Күні бойы 1630 құтқарушы туристік орындардағы су объектілерінің қауіпсіздігін қамтамасыз етеді, олар 74 ғимаратта орналастырылған.

Сонымен қатар, әр шомылу маусымда судағы демалыс орындарында шамамен 200 мобильді құтқару посттары құрылып, акваторияны патрульдейді.

Аймақтарда 5021 шомылуға тыйым салынған орын анықталған, онда 6699 ескерту белгісі орнатылған. Су айдындарында алдын алу жұмыстары аясында графиктер жасалып, ТЖМ, ПД, ЖАО және еріктілердің қатысуымен бірлескен рейдтер мен патрульдер жүргізіледі.

Су объектілерінде қауіпсіздікті қамтамасыз етудің жаңа тәсілдері енгізілді, соның ішінде дрондар қолданылып, дауыс зорайтқыш құрылғы (*ДЗҚ*) мен жылулық камера арқылы рейдтер жүргізіледі. Астана және Алматы қалаларының жағалау сызығы, сондай-ақ Ақмола, Алматы, Ақтөбе, Атырау, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар облыстары және Ұлытау облысы бақылау камераларымен жабдықталған, бұл оқиғаларға жедел әрекет етуге және бұзушыларды анықтауға мүмкіндік береді.

Алматы және Қонаев қалаларында жасанды интеллект негізіндегі бейнебақылау жүйелері орнатылған, олар жүзу аймақтарының шекарасын анықтап, сирена мен дауыс жүйесін іске қосады.

Су акваторияларында төтенше жағдайлардың алдын алу мақсатында БАҚ арқылы кең ауқымды ақпараттық-ағартушылық жұмыстары жүргізіледі (*ТД – 3 693, радио – 9 808, баспасөз – 3 547, әлеуметтік желілерде – 18 033 хабарлама, 2 432 интерактивті сабақ және басқа іс-шаралар*).

Сонымен қатар, таулы жерлерде туристтердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін Алматы қаласындағы кейбір тау аймақтарында 18 тау қонақ үйлері салынды. Онда туристтер төтенше жағдай кезінде тоқтап, алғашқы көмек жинағын (*дәрі-дәрмек қорабы, мобильдік құрылғыларды зарядтау станциясы, жылы көрпе және бұзылмайтын азық-түлік*) пайдалана алады. Қонақ үйлер жанында «SOS» спутниктік сигналын 112 пультіне (*Алматы қаласының ТЖ департаменті*) және 109 құтқару қызметіне жіберетін дабыл батырмалары орнатылған.

Сондай-ақ, туристтердің қауіпсіздігін арттыру және төтенше жағдайларға жедел әрекет ету мақсатында Шығыс Қазақстан облысының Төтенше жағдайлар департаменті туристтердің QR-код арқылы қашықтықтан тіркелу интерфейсін әзірледі. Жүйе туристтерге қосымша орнатпай-ақ маршрут пен болу мерзімін көрсетіп, тез тіркелуге мүмкіндік береді. QR-кодтар қонақ үйлерде, туристік базаларда және туристтердің көп шоғырланған жерлерінде орналастырылады. Жүйе пилоттық нүктелерде сынақтан өткізілді, тиімділігі расталды және туристік сектор өкілдерінің оң пікірін алды. Бұл сандық шешім аймақтағы туризм қауіпсіздігін едәуір арттыруға мүмкіндік береді.

ТЖМ саласындағы өрт қауіпсіздігі тәуекел деңгейі критерийлеріне сәйкес, жалпы құрылысы 1000 шаршы метр және одан жоғары туристік базалар мен демалыс үйлері жоғары тәуекел санатына жатады. ТЖМ есептігінде 543 жоғары тәуекелді туристік база тіркелген (*Астана қ. – 11, Алматы қ. – 14, Шымкент қ. – 4, Абай облысы – 24, Ақмола облысы – 32, Алматы облысы – 75, Атырау облысы – 7, Ақтөбе қаласы – 15, ШҚО – 39, Жамбыл облысы – 18, Жетісу облысы – 49, БҚО – 22, Қостанай облысы – 25, Қарағанды облысы – 49, Қызылорда – 13, Маңғыстау – 23, Павлодар – 26, СҚО – 22, Түркістан-75*).

Алдын алу жұмыстары аясында 655 нұсқаулық жүргізіліп, 15 мыңнан астам адам қамтылды.

Сонымен қатар, 2025 жылғы 27 тамыздағы № 363 «Өмірге жоғары қауіп төндіретін қиын жетімді жерлер, су, таулы және спелеологиялық объектілер тізбесі мен аумақтық органдарды хабардар ету ережелерін бекіту туралы» бұйрыққа сәйкес, өмірге жоғары қауіп төндіретін объектілердің тізбесі және аумақтық органдарға маршруттарды хабарлау ережелері бекітілді.

Бұл ережелер «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 18-бабының 2-тармағының 10) тармақшасына сәйкес әзірленіп, жеке тұлғалардың аумақтық органдарға маршруттарды хабарлау тәртібін анықтайды.

КМ 2026 жылға кеме апаттарының алдын алу іс-шаралары жоспарын әзірледі. Жоспар бақылау-қадағалау іс-шараларынан басқа, шағын кемелерді пайдалану кезінде адамдардың өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін арттыруға бағытталған шараларды қамтиды.

Ағымдағы туристік маусымда су көлігін бақылау және қадағалау жұмыстарын күшейту үшін қосымша көмек ретінде Көлік бақылау инспекциясының мамандары тартылатын болады.

Анықтама: елде 20 232 бірлік шағын кемелер тіркелген.

Шомылу маусымында инспекторлар негізгі туристік су айдындарында тұрақты түрде болады:

- Абай және Жетісу облыстары – Алакөл көлі;

- Алматы облысы – Қапшағай су қоймасы;
- ШҚО – Бұқтырма су қоймасы.

Барлық облыстық инспекциялар негізгі су айдындарымен шағын кемелермен қамтамасыз етілген.

Анықтама: 2020-2025 жылдары 13 қызметтік шағын кеме сатып алынған, оның ішінде 2 бірлік 2025 жылы алынған.

Шағын кемелердің жүзіп жүрген адамдарға соғылуы көбінесе ұйымдастырылған шомылу орындарының тиімсіз жабдықталуына байланысты. Азаматтардан түскен шағымдар көбінесе кемелердің жүзіп жүрген адамдарға жақындауына қатысты, бұл олардың денсаулығына қауіп төндіреді және жанармай жану иісінен ыңғайсыздық тудырады.

Осыған байланысты, жергілікті атқарушы органдар маусым басталғанға дейін су айдындарындағы қауіпсіздік қағидаларының талаптарына қатаң сәйкес демалушылардың шомылу орындарын жайластыру бойынша жұмыс жүргізетін болады (*Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 19 қаңтардағы № 34 бұйрығымен бекітілген*).

Анықтама:

- жағажайларда және адамдардың басқа да ұйымдасқан шомылу орындарында «шомылу орны», «шағын көлемді кемелердің қозғалысына тыйым салынады» және «шағын көлемді кемелердің тұрағы мен тоқтауына тыйым салынады» деген белгілерді орнату қажет;

- шомылуға бөлінген Акватория учаскелерінің шекараларын бір-бірінен 10-20 метр қашықтықта орналасқан қызыл немесе қызғылт сары түсті қалтқылармен белгілеу қажет;

- шағын көлемді кемелердің иелерімен, сондай-ақ көліктік бақылау инспекциясымен бірлесіп, адамдарды қауіпсіз отырғызу және түсіру үшін орындарды және шағын көлемді кемелердің өтуі үшін дәліздерді анықтау қажет. Көрсетілген дәліздер қалтқылармен қоршалуы керек.

Қазіргі уақытта шағын көлемді кемелерді бақылау-қадағалау функцияларын ТЖМ қарамағына беру бойынша жұмыс жүргізілуде. Шағын көлемді кемелер мен оларға қатысты бақылау-қадағалау функциялары ғана берілетін болады базалық тұрақтар, ал КМ үшін реттеуші тұрақтар сақталады және іске асыру функциялары.
